

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. Answer all questions.
 2. Figures in the right indicated full marks.

Q. 1 Answer the following in one or two sentences. **(20)**

- a) What is analytical Jurisprudence?
- b) What is monistic theory?
- c) Define solidary obligation?
- d) 'Law is normative, not a natural' Explain this statement in two sentences.
- e) Define 'immunity'.
- f) What is 'Positive Morality'?
- g) Define mediate possession.
- h) 'Pacta Sunt servenda' – define.
- i) Define Local custom
- j) What is perfect right?

Q. 2 Write short notes on any four of the following. **(20)**

- a) Judge made Law
- b) Artificial Legal Person
- c) Title
- d) Power of supreme court under Act 142
- e) Hohfield's right analysis
- f) Sources of obligation.

Q. 3 Answer any two **(12)**

- a) Nature is not only the order of things but also man's reason.
 - i. Explain the difference between divine reason and human reason.
 - ii. State the contribution of 'reason' in the development of natural law.

- b) The supreme court in its judgment held that, till its decision the disputed place will be possessed and controlled by Government.
 - i. Does the Law protect the possession? Give reasons.
 - ii. Whether government's possession is valid? Why?
- c) 'A' grants his land to 'B' for life and if 'C' survives 'B', to 'C' absolutely.
 - i. Identify the kind of the right of 'C' and explain the nature of such right
 - ii. 'B's' right in the land is personal or proprietary? Explain.

Q. 4 Answer any four.

(48)

- a) What are the formal and material sources of Law? Discuss 'custom' as a source of law along with its essentials.
- b) Define ownership. Explain the kinds of ownership.
- c) Critically evaluate the status of unborn, dead and intoxicated person.
- d) What are the characteristics of legal right? Explain different kinds of legal rights.
- e) Critically examine the definition of law given under the sociological school of jurisprudence.
- f) What is the meaning of the term 'property'? Discuss the Kinds of property.

[वेळ : तीन तास]

[गुण : १००]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
एकूण गुण उजवीकडे दर्शविले आहेत.

प्रश्न.१ सर्व प्रश्नांची उत्तरे एका किंवा दोन वाक्यात लिहा. २०

- अ. विश्लेषणात्मक न्याय तत्त्व शास्त्र म्हणजे काय?
- ब. मोनिस्टीक थिअरी कशास म्हणतात.
- क. एकाच प्रकारचे बंधन काय असते?
- ड. 'कायदा हा नैसर्गिक नसून नियमांचा बनलेला आहे' या विधानास दोन वाक्यात स्पष्ट करा.
- इ. उन्मुक्ती व्याख्या द्या.
- फ. सकारात्मक नैतिकता म्हणजे काय?
- ग. मध्यस्त ताबा म्हणजे काय?
- ह. पॅक्टा सन्ट सरव्हेन्डा – व्याख्या द्या.
- थ. स्थानिक चालीरीती व्याख्या द्या.
- ज. परिपूर्ण हक्क म्हणजे काय?

प्रश्न.२ कोणतेही चारांवर टिपा लिहा. २०

- अ. न्यायाधिशाने बनविलेले कायदे
- ब. कृत्रिम कायदेशीर व्यक्ति
- क. शीर्षक
- ड. अनुच्छेद १४२ अंतर्गत सर्वोच्च न्यायालयाची अधिकारिता
- इ. हॉफील्डचे हक्क विश्लेषण
- फ. बंधनाचे स्रोत

प्र.३ कोणतेही दोन लिहा.

१२

अ. निसर्ग म्हणजे केवळ जीवनातील गोष्टीची विशिष्ट मांडणी नसून मानवी तर्काचाही

त्यामध्ये अंतर्भाव होतो.

i. दैवी तर्क आणि मानवी तर्कामधील फरक सांगा.

ii. नैसर्गिक कायदा वाढीमध्ये तर्काचे योगदान स्पष्ट करा.

ब. सर्वोच्च न्यायालयाने आपल्या निर्णयामध्ये सांगितले की, जोपर्यंत न्याय निर्णय दिला

जात नाही तोपर्यंत यावादातील जागेचा ताबा सरकारकडे राहिल.

i. कायदा ताब्यास संरक्षित करतो का?

ii. यामध्ये सरकारचा ताबा वैध आहे का?

क. 'अ' ने 'ब' यास आपली जमीन दिली आणि 'ब' नंतर 'क' ला ती जमीन मिळेल.

i. 'क' चा हक्क स्पष्ट करा आणि त्या हक्काचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ii. 'ब' चा जमिनीतील हक्क व्यक्तिगत आहे की स्वामित्व विषयक आहे. स्पष्ट करा.

प्रश्न.४ कोणतेही चार लिहा.

४८

अ. कायद्याचे औपचारिक आणि महत्त्वाचे स्रोत कोणते? चालीरीती एक कायद्याचा स्रोत म्हणून स्पष्ट करा. त्याचबरोबर त्याची वैशिष्ट्ये सांगा.

ब. मालकी स्पष्ट करा. त्याचे विविध प्रकार सांगा.

क. न जन्मलेले मूल, मृत आणि मद्यपान केलेली व्यक्ति यांचे टिकात्मक परीक्षण करा.

ड. कायदेशीर हक्कांची वैशिष्ट्ये सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

इ. सामाजिक न्याय शास्त्रामध्ये दिलेल्या कायद्याच्या व्याख्येचे टिकात्मक परीक्षण करा.

फ. संपत्ती म्हणजे काय? संपत्तीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
